

Johannesevangeliet 10:30-33

*“**Jag och Fadern är ett.** Än en gång tog judarna upp stenar för att stena honom. Jesus sade till dem: ‘Många goda gärningar från Fadern har jag låtit er se. För vilken av dem vill ni stena mig?’ Judarna svarade: ‘Det är inte för någon god gärning vi vill stena dig, utan därför att du hädar och **gör dig själv till Gud** [theós], du som är en människa.’”*

Många använder versen “*jag och Fadern är ett*” som bevis för att Jesus och Fadern skulle vara ett i väsen och ursprung. Men var i versen står det att det handlar om en sådan typ av enhet? Och om det inte står där, läser man då inte in mer i versen än vad Bibeln ger belägg för? Som vi skall se i denna artikel är det mer troligt att Jesus istället syftade på en enhet med Fadern i syfte och målsättning? Detta ser vi bland annat i de ord som föregår texten ovan:

*“Hur länge vill du hålla oss i ovisshet? **Om du är Messias, så säg det öppet till oss!** Jesus svarade: ‘**Jag har sagt er det**, och ni tror det inte. Gärningarna som jag gör i min Faders namn vittnar om mig. Men ni tror inte, därför att ni inte hör till mina får. Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig. Jag ger dem evigt liv, och de skall aldrig någonsin gå förlorade, och ingen skall rycka dem ur min hand. Vad min Fader har **gett** mig är större än allt, och ingen kan rycka dem ur min Faders hand. Jag och Fadern är ett.’”¹*

Judarna frågade här Jesus rakt på sak om han var Messias. De frågade aldrig om han var den evige Guden kommen i köttet. På denna fråga svarade Jesus att “*jag har sagt er det*”. Varken i deras fråga eller i hans svar ser vi någonting som talar för att de efterföljande orden “*jag och Fadern är ett*” skulle syfta på en Gudomlig väsensenhet. Men är titeln “Messias” synonym med att vara Gud? Nej, denna titel innebär helt enkelt att man blivit smord av Gud till att verka i en speciell uppgift (se under *Titeln “Messias”*). För om Jesus skulle vara Gud och samtidigt ha blivit smord av Gud, har vi då inte i praktiken två Gudar? Men vad blev då Jesus smord till? Han var smord till att vara *den* Messias, en uppgift som inkluderade att bevara de får Fadern hade gett honom (texten ovan). På samma sätt som ingen kunde rycka dem ur Faderns hand, kunde inte heller någon rycka dem ur Jesu hand. Utifrån denna gemensamma uppgift sade Jesus att “*jag och Fadern är ett*”. Detta var en herdefunktion Jesus hade *fått* av Fadern och som finns förutsagd i Hesekiels bok:

“Jag skall låta en herde uppstå, gemensam för dem alla, och han skall föra dem i bet, nämligen min tjänare David. Han skall föra dem i bet och vara deras herde. Jag, HERREN, skall vara deras Gud, men min tjänare David skall vara furste ibland dem. Jag, HERREN, har talat.”²

Eftersom dessa ord skrevs omkring 400 år efter kung Davids död får vi utgå från att de istället syftar på den framtida, utlovade Messias. Denne Messias (Jesus) skulle vara både herde och furste för folket, men HERREN skulle vara deras Gud. Texten visar därmed tydligt att Jesus inte kan vara den Guden. Att Jesus inte syftade på en väsensenhet med Fadern får vi belägg för längre fram i Johannesevangeliet:

---

¹ Joh. 10:24-30

² Hes. 34:23-24

*“Helige Fader, bevara i ditt namn dem som du har gett mig, för att **de skall vara ett, liksom vi är ett** ... Jag ber att **de alla skall vara ett**, och att såsom du, Fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss, för att världen skall tro att du har sänt mig. Och den härlighet som du har gett mig har jag gett dem, för att **de skall vara ett, liksom vi är ett**: jag i dem och du i mig, för att **de skall vara fullkomligt förenade till ett**.”³*

Här bad Jesus till Fadern att vi troende skulle vara ett liksom han och Fadern var ett. Logiskt sett kan han inte ha bett att vi skulle vara ett i väsen eftersom vi redan är ett i väsen. En sådan bön skulle i så fall ha varit högst irrelevant. Nej, bödens mål var att vi troende skulle vara ett i syfte och målsättning, på samma sätt som Jesus och Fadern var ett i syfte och målsättning. Han bad även att *“såsom du, Fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss”*. Om detta att Fadern var i Jesus och Jesus i Fadern innebar att de var ett i väsen, hur skall vi då tolka orden att vi skulle vara i dem? Hade verkligen Jesu bön som syfte att hans lärjungar skulle bli ett i väsen med sig själv och Fadern? Låt oss se på några ord av Paulus som ger ytterligare stöd för att detta med att vara *ett* handlar om syfte och inte väsen. Detta syns speciellt i de engelska översättningarna:

*“Den som planterar och den som vattnar **är ett**, och var och en skall få sin lön efter sitt arbete.”⁴*

*“The man who plants and the man who waters **have one purpose**, and each will be rewarded according to his own labor.” (NIV)*

*“The one who plants and the one who waters **have a common purpose**, and each will receive wages according to the labor of each.” (NRSV)*

*“He who plants and he who waters **are equal (one in aim, of the same importance and esteem)**, yet each shall receive his own reward (wages), according to his own labor.” (The Amplified Bible)*

Som vi ser har de engelska översättningarna valt ord som *“have a common purpose”* och liknande. Även här är det uppenbart att de skulle vara ett i syfte och inte i väsen. Går vi sedan till den grekiska grundtexten hittar vi samma grekiska ord som i Johannes 10:30. Om därför orden i 1 Korintierbrevet 3:8 talar om ett i syfte, varför måste vi då tolka Johannes ord som att det där skulle handla om ett i väsen? Är inte det att läsa in mer i texten än vad den ger stöd för? Dessutom påminner dessa ord om de ord Paulus använde i sitt brev till församlingen i Filippi:

*“Lev nu bara på ett sätt som är värdigt Kristi evangelium, så att jag, vare sig jag besöker er eller inte, får höra att ni står fasta i **en och samme ande och i ett och samma sinne** kämpar för tron på evangelium.”⁵*

När Jesus hade sagt att *“jag och Fadern är ett”*, tog judarna upp stenar för att stena honom. I den fråga han ställde till dessa judar ser vi återigen att han inte kan ha syftat på en väsensenhet med Fadern: *“Många goda gärningar från Fadern har jag låtit er se. För vilken av dem vill ni stena*

---

³ Joh. 17:11, 21-23

⁴ 1 Kor. 3:8

⁵ Fil. 1:27

mig?” Är inte denna fråga högst märklig om han precis hade gjort anspråk på att vara Gud? Borde han inte rimligen förstått varför de ville stena honom? Det måste därför ha varit en annan anledning bakom deras aggression:

*“Judarna svarade: ‘Det är inte för någon god gärning vi vill stena dig, utan därför att du hädar [blaspheméo] och gör dig själv till **Gud** [theós], du som är en människa.’ Jesus svarade dem: ‘Står det inte skrivet i er lag: Jag har sagt att ni är **gudar** [theós]? Om han nu kallar dem som fick [den] **Guds** [theós] ord för **gudar** [theós] - och Skriften kan inte göras om intet - hur kan ni då säga till honom, som Fadern helgat och sänt till världen: Du hädar [blaspheméo], därför att jag sade: Jag är [den] **Guds** [theós] Son.’”⁶*

Låt oss börja med att se på det grekiska ordet *blasphemeó*. Detta ord leder lätt till den överdrivna förståelsen att Jesus måste ha gjort anspråk på att vara Gud. Även om *blaspheméo* kan användas vid ett sådant anspråk, används det också i samband med hån och smädelse. Ett exempel hittar vi när Paulus befann sig i Antiokia i Pisidien: ”När judarna fick se allt folket, fylldes de av avund och hånade [blaspheméo] Paulus” (Apg. 13:45). Inte gjorde väl dessa judar anspråk på att vara Gud bara för att det här står *blaspheméo*? Helt uppenbart var dessa judar ute efter att förlöjliga Paulus. På liknande sätt sade Jesus något judarna i texten för ämnet inte ville eller kunde acceptera. Vad detta oacceptabla var skall vi strax gå in på.

Men hur gör vi då med anklagelsen att du *“gör dig själv till Gud [theós], du som är en människa”*? Här bör det påpekas att det grekiska ordet *theós* (gud) i denna vers inte har någon stor begynnelsebokstav och inte heller föregås av en bestämd artikel. Detta gör att vi lika väl kan skriva att *“du hädar och gör dig själv till en gud”*. Studerar vi sedan kontexten till denna vers blir det ännu mer tydligt att dessa judar anklagade Jesus för att göra sig till en gud och inte till *den* Guden. Om Jesus gjorde anspråk på att vara Gud, varför kontrade han då med att *“står det inte skrivet i er lag: Jag har sagt att ni är gudar [theós]?”*? Vad kunde han vinna med dessa ord? Det är nämligen en gigantisk skillnad mellan att vara en gud och att vara *den* Guden. Men eftersom Skriften kallade dem för gudar var det därför ingen överdrift att även Jesus kunde kallas för en gud. Hans svar till dem blir därmed i högsta grad relevant. Men hur skall vi då förstå orden *“du som är en människa”*? Om Jesus gjorde anspråk på att vara en gud, hur får vi då ihop det med att han samtidigt var en människa? Det kan verka som en motsägelse men har sin bibliska förklaring. Låt oss se på den vers Jesus citerade från när han besvarade deras anklagelse:

*“Jag har sagt att ni är **gudar**, ni är alla den Högstes söner. Men ni måste ändå dö som **människor** dör, och falla som var furste faller.”⁷*

Dessa gudar (ledande judar) skulle dö som människor dör. Skillnaden mellan att vara en gud och att vara en människa ligger därför inte i att man har olika väsen, utan att man har olika nivå av makt och auktoritet (se under *1 Johannesevangeliet 1:1-2*). Men det finns även en annan sak som visar att anklagelsen från judarna inte handlade om att Jesus skulle ha gjort sig till Gud. Det är nu vi skall se på vad det var för hädelse dessa judar inte kunde acceptera. Efter att de anklagat honom för att göra sig till en gud (den mer troliga förståelsen), svarade han att *“hur kan ni då säga till honom, som Fadern helgat och sänt till världen: Du hädar, därför att jag sade: Jag är Guds Son”*. Att häda,

---

⁶ Joh. 10:33-36

⁷ Ps. 82:6-7

enligt dessa judar, var att göra sig själv till Guds Son (dock ingen stor bokstav i den grekiska grundtexten). Men är då denna titel synonymt med att vara Gud? Nej inte alls, för om vi drar ett likhetstecken mellan dessa båda titlar måste vi acceptera att även dessa judar var Gud. Det blir vi tvungna till utifrån psaltartexten ovan: *“Jag har sagt att ni är **gudar**, ni är alla den **Högstes (Guds) söner**.”* Liksom Jesus var den Högstes (Guds) son, var även dessa judar den Högstes (Guds) söner. Det var just detta samband som gjorde att Jesus så effektivt kunde få tyst på sina motståndare. De hade, utifrån denna psaltartext, ingen som helst rätt att varken anklaga eller stena honom eftersom det anspråk han gjorde inte var överdrivet större än vad Skriften sade om dem själva. Vi skall även se på ytterligare ett par exempel som visar att titeln ”Guds son” inte är synonymt med att vara Gud:

*“Du skall säga till farao: Så säger HERREN: Israel är **min förstfödde son**, och jag har sagt till dig: **Släpp min son**, så att han kan hålla gudstjänst åt mig.”*⁸

*“Din (David) son Salomo är den som skall bygga mitt hus och mina förgårdar. Ty honom har jag **utvalt till min son**, och jag skall vara hans fader.”*⁹

I inget av dessa fall handlade det om att dessa var Guds söner till väsen och ursprung. Att vara en Guds son handlar helt och hållet om att man blir *utvald* av Gud till att vara Hans son (se under *Titeln ”Guds Son”*). På samma sätt har även vi utvalts av Gud till att vara Hans söner: *“Åt alla som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn.”*¹⁰ Men en av de stora skillnaderna mellan oss och Jesus är ändå att han blivit utvald att vara den *förstfödde* sonen medan vi ”endast” är söner och döttrar. Vi skall även se på ett par andra texter i Johannesevangeliet som visar att Jesus inte kan ha gjort anspråk på att vara den evige Guden med orden *”jag och Fadern är ett”*. Texterna nedan är hämtade både före och efter dessa ord av Jesus:

*“Hur skall ni kunna tro, ni som tar emot ära av varandra och inte söker den ära som kommer från **den ende Guden**?”*¹¹

*“Detta är evigt liv att de känner **dig (Fadern)**, **den ende sanne Guden**, och den som du har sänt, Jesus Kristus.”*¹²

Här ser vi tydligt hur Jesus pekade på Fadern som den *ende* sanne Guden, vilket helt logiskt innebär att han inte inkluderade sig själv i denna titel. Dessutom, om vi utgår från att han skulle ha gjort anspråk på att vara Gud, bör vi ställa oss frågan varför de som senare anklagade honom inför Pilatus inte tog upp denna anklagelse:

*“Översteprästerna och hela Stora rådet försökte finna något vittnesmål mot Jesus för att kunna döma honom till döden, men de fann inget.”*¹³

Det fanns alltså inget giltigt vittnesmål för att kunna döma honom till döden. Är inte det märkligt om nu judarna i texten för ämnet verkligen anklagade honom för att vara Gud. När Jesus sedan hade blivit dömd till döden och upphängd på korset, fortsatte dessa judiska ledare att håna honom. Men

---

⁸ 2 Mos. 4:22-23

⁹ 1 Krön. 28:6

¹⁰ Joh. 1:12

¹¹ Joh. 5:44

¹² Joh. 17:3

¹³ Mark. 14:55

inte heller här hittar vi någon antydning om att Jesus tidigare skulle ha gett sig ut för att vara Gud. Det hade annars varit ett ypperligt tillfälle att påminna honom om detta:

*“De som gick förbi smädade honom och skakade på huvudet och sade: ‘Du som bryter ner templet och bygger upp det på tre dagar, hjälp dig själv, om du är **Guds Son**, och stig ner från korset!’ Också översteprästerna och de skriftlärda och de äldste gjorde narr av honom och sade: ‘Andra har han hjälpt. Sig själv kan han inte hjälpa. Han är Israels konung. Han må nu stiga ner från korset, så skall vi tro på honom. **Han litar på Gud. Nu får Gud rädda honom**, om han har honom kär. Han har ju sagt: Jag är **Guds Son**.’ På samma sätt blev han också hånad av rövarna som var korsfästa tillsammans med honom.”¹⁴*

I stället för att bli hånad för att vara Gud, ser vi att han istället blev ombedd att lita på den Guden för sin räddning. Hur kan man vara Gud och samtidigt vara beroende av Gud för sin räddning? Ja, hur många Gudar finns det egentligen? I texten står det att han istället blev hånad för att vara Guds Son, just den titel han identifierade sig med i Johannes 10:36. Här har vi i själva verket ett starkt bevis för att titeln ”Guds Son” är inte samma sak som att vara Gud. Om Jesu anspråk på att vara Guds Son innebar att han samtidigt gjorde anspråk på att vara Gud, bör vi ställa oss frågan varför judarna sade att ”han litar på Gud. Nu får Gud rädda honom”? Borde de inte istället ha sagt att ”han har sagt sig vara Gud. Nu får han rädda sig själv”? Utifrån alla dessa fakta förstår vi att titeln ”son” på Bibelns tid hade en långt vidare betydelse än vad vi i dagens västerländska samhälle är vana vid. Det är viktigt att vi lär oss denna skillnad för att undvika onödiga missförstånd när vi läser den österländska bok Bibeln faktiskt är.

---

¹⁴ Matt. 27:39-44